

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

М. Д. Болдир

« 30 » серпня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПОЛЬОВОЇ ПРАКТИКИ

з галузі 01 Освіта
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Кременець – 2016

Майхрук М. І. Польова практика : робоча програма для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта / М.І. Майхрук, О. І.Бочелюк. – Кременець, 2016. – 10 с.

Розробники: Майхрук М. І. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти
Бочелюк О. І. – асистент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти. Протокол №1 від 30 серпня 2016 року.

Завідувач кафедри к.пед.наук, доцент Т. С. Фасолько

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	<i>Галузь знань:</i> 01 Освіта	Нормативна
Модулів – 1	<i>Спеціальність:</i> 012 Дошкільна освіта	Курс:
Змістових модулів – 5		1-й
Загальна кількість годин – 60		Семестр
		2-й
Тижневих годин – 20 Тижнів – 1	<i>Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра</i>	Лекції
		–
		Практичні, семінарські
		–
		Лабораторні
		20
		Самостійна робота
40 год.		
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3 % : 66,7 %

2. Мета та завдання польової практики

Польова практика є однією із форм професійної підготовки студентів за освітньо-професійною програмою бакалавра з галузі знань 010101 Освіта, за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Мета польової практики полягає в організації «живого споглядання» при вивченні рідної природи, розвитку інтересу до природи, підготовки до майбутньої роботи з дітьми, визначенні найпоширеніших рослин і тварин різних біоценозів.

Завдання польової практики:

- ознайомити студентів з рослинним та тваринним світом місцевого краю;
- ознайомити з методикою польових досліджень із ботаніки та зоології;
- навчити студентів орієнтації в природі з опануванням навичок спостереження за рослинами і поведінкою тварин, які необхідні будуть для проведення з дітьми екскурсій в природу;
- навчити студентів виготовляти наочні посібники з ботанічних та зоологічних об'єктів (фотогербарії, колекції);
- виготовляти композиції із живих та сухих квітів;
- формувати вміння застосовувати отримані знання на практиці під час організації та проведення роботи з дітьми по ознайомленню з природою;
- виховувати у студентів бережне ставлення до природи та дотримання правил поведінки в природі.

По завершенню польової практики студенти мають оволодіти такими **компетентностями:**

1. Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово

ЗК10. Навички здійснення безпечної діяльності; прагнення до збереження навколишнього середовища.

3. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2. Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного сталого розвитку суспільства та рівня розвитку особистості дитини раннього і дошкільного віку.

СК6. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок безпечної та екологічно доцільної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах програмних результатів навчання:

PH2. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби дошкільної освіти.

PH5. Продемонструвати сучасні уявлення про зміст навчальної компетенції та її гностичного, виховного, розвивального, планувального, організаційного, контролюючого та діагностичного компонентів.

PH6. Продемонструвати базові уявлення з дисциплін гуманітарної, соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки майбутнього фахівця.

PH7. Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

PH8. Вміти вести педагогічну роботу; визначати ступінь і глибину засвоєння навчального програмного матеріалу, прищеплювати дошкільникам навички самостійного опанування й поповнення знань.

PH10. Використовувати навички, що були сформовані й розвинуті під час вивчення дисциплін професійної практичної підготовки.

PH18. Застосовувати на практиці знання щодо безпечної діяльності, зокрема, в природі; в галузі наукової організації й охорони праці.

3. Програма польової практики

Змістовий модуль I. Біоценоз лісу

Визначення лісу і його характерні риси. Особливості лісових дерев. Боротьба за існування і диференціація дерев у лісі. Природний добір у лісових насадженнях. Сутність лісового біоценозу і фітоценозу. Біогеоценоз і екосистема. Ліс як природна система на рівні біогеоценозу. Ярусність лісу – дерева, кущі, трав'янисті рослини, мохи, гриби.

Представники тваринного світу: молюски, комахи, павукоподібні, плазуни, птахи, ссавці птахи, ссавці.

Комплексна екскурсія в ліс.

Форма звіту: щоденник практики.

Змістовий модуль II. Біоценоз луків

Лучні рослинні угруповання, їх утворення. Ґрунти та гідрологічні особливості території луків. Заплавні луки (розташовуються по долинах річок і щороку заливаються весняними водами), материкові луки (розташовуються поза річковими заплавами, їх ще називають суходольними), гірські луки (розташовуються в горах вище від межі лісової рослинності; склад рослинності гірських лук).

Біоценоз луків: лучні злаки, бобові, різнотрав'я.

Представники тваринного світу: комахи, земноводні, плазуни, птахи.

Комплексна екскурсія на луки.

Форма звіту: щоденник практики.

Змістовий модуль III. Біоценоз водойм

Водойми (ріки, ставки, озера, моря), як специфічні угруповання рослин. Фітоценоз водойм (групи рослинності):

- рослини, що повністю знаходяться у воді (водорості);
- рослини, в яких у воді знаходиться лише нижня частина (рогоз, очерет);
- рослини, що вільно плавають на поверхні водойм (ряска) або плаває лише їх листя, а кореневище прикріплене до дна (латаття).

Прісноводні екосистеми: прибережна частина – літораль; глибоководна частина – профундаль; основна товща води – пелагіаль. Ярусність рослинності водойм: пояс прибережних рослин (сусак, стрілолист, частуха подорожникові, їжачі голівки, калюжниця, цикута); 2-й пояс – рослини мілководдя (очерет, рогоз, комиш); 3-й пояс водні рослини з листками, що плавають на поверхні (біле латаття, глечики жовті); пояс рослин, які все життя проводять під водою (елодея, рдесник, кушир, пухирник); вільноплаваючі рослини (ряска).

Представники тваринного світу: молюски, ракоподібні, комахи, риби, земноводні, плазуни, птахи.

Комплексна екскурсія до водойми.

Форма звіту: щоденник практики.

Змістовий модуль IV. Біоценоз парку

Типи парків: поліфункціональні парки (паркі культури і відпочинку, спортивні, дитячі), парки відпочинку, парки-виставки, науково-просвітні (етнографічні, сади скульптури, сади монокультур, ботанічні і зоологічні парки), парки меморіальні.

Ландшафтний стиль парку, ярусність. Використання у парковому будівництві дерев, кущів природної флори України й інтродукованих. Декоративні трав'янисті рослини у парковому оформленні: багаторічні, дворічні, однорічні.

Представники тваринного світу: комахи, птахи, ссавці.

Комплексна екскурсія в парк.

Форма звіту: щоденник практики.

Змістовий модуль V. Культурні рослини, бур'яни, пустирні та придорожні рослини, їх особливості, пристосування, значення.

Культурні рослини, їх класифікація в залежності від використання:

- харчові культури зернові злаки, бобові, картопля, цукровий буряк, овочеві та плодово-ягідні, баштанні культури);
- текстильна культура – льон;
- кормові культури – корм для худоби);
- технічні культури (для використання у виробничих процесах).

Сусіди культурних рослин – бур'яни – дикорослі рослини, що розвиваються в місцях з порушеним рослинним покривом.

Пустирні та придорожні рослини.

Комплексна екскурсія в поле, на пустир.

Форма звіту: щоденник практики.

Зміст діяльності студентів-практикантів у ході комплексних екскурсій: студенти знайомляться з краєвидами даної місцевості, культурними рослинами,

бур'янами, пустирними та придорожніми рослинами, вчать знаходити зв'язки між рослинами і тваринами (комахами і птахами).

4. Структура польової практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
Лекції		Практичні (лабораторні)	Самостійна робота	
Змістовий модуль I. Біоценоз лісу.	12	–	4	8
Змістовий модуль II. Біоценоз луків.	12	–	4	8
Змістовий модуль III. Біоценоз водойм.	12	–	4	8
Змістовий модуль IV. Біоценоз парку.	12	–	4	8
Змістовий модуль V. Культурні рослини, бур'яни, пустирні та придорожні рослини, їх особливості, пристосування, значення.	12	–	4	8
Усього годин	60	–	20	40

5. Індивідуальні довготривалі завдання

1. Збір матеріалу для виготовлення наочних посібників (сушіння).
2. Виготовлення фотогербарію (квіткових рослин, декоративної зелені, злаків, мохів, папороті), комах.
3. Заготівля об'ємних рослин (плоди, насіння, кора). Монтування об'єктів.

6. Форми звітності студента про польову практику:

Оформлення і подання:

1. Фотогербарію.
2. Щоденника спостережень.
3. Звіту про проходження практики.

7. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модуль 1. (поточне тестування)	Модуль2 ІНДЗ	Підсумкове оцінювання	Всього
-----------------------------------	-----------------	--------------------------	--------

ЗМ I	ЗМ II	ЗМ III	ЗМ IV	ЗМ V		(щоденник, звіт)	
10	10	10	10	10	30	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в: – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Вакулюк.П.Г. Оповіді про дерева. – Київ: «Урожай», 1999 – 295с.
3. Гусев В.І. Атлас комах України / Гусев В.І., Єрмоленко В.М., Свищук В.В., Шмиговський К.А. – К.: Радянська школа, 1962. – 223 с.
4. Енциклопедичний довідник «Тваринний світ України». – К.: Думка, 2003.
5. Завчецький О. Рідний край. Тернопільщина. – Тернопільщина / Завчецький. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 127с.
6. Загороднюк І.В. Польовий визначник дрібних ссавців України/. – Київ, 2002. – Вип.5. – 60с.
7. Загороднюк І.В. Ссавці України під охороною Бернської конвенції / І.В.Загороднюк. – Київ, 1999. – Вип.2. – 224 с.
8. Кваша В. Навчально-польовий практикум / В. Кваша, Б.Пилявський, С.Подобівський, О.Барабаш. – Тернопіль: Мандрівець, 2005. – 135с.

9. Лисенко Н.В. Екологічне виховання дошкільників / Н.В. Лисенко. – К.: Освіта, 1993. – 160с.
10. Любарова В.М., Марковська Т.В. Привабливий світ кімнатних рослин / В.М.Любарова, Т.В.Марковська. – К.: Освіта, 2004.
11. Любарова В.М. Куточок природи в дошкільному закладі / В.М.Любарова. – К.: Освіта, 2012.
12. Марисова І.В., Талпош В.С. Птахи (польовий визначник)/ І.В.Марисова, В.С.Талпош. – К.: Вища школа, 1984. – 184 с.
13. Морозюк С.С., Протопопова В.В. Альбом з ботаніки / С.С.Морозюк, В.В.Протопопова. – К.: Радянська школа, 1979. – 151 с.
14. Морозюк С.С., Протопопова В.В. Трав'янисті рослини України: Навчальний посібник / С.С.Морозюк, В.В.Протопопова. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2007. - 216с.
15. Определитель высших растений Украины. – Киев.: Наук. Думка, 1987. – 548с.
16. Осипова Н. Современный цветочный дизайн / Н.Осипова. – М.: Олма – Прес, 2002. – 255 с.
17. Плохій З. П. Виховання екологічної кильтури дошкільників / З.П.Плохій. – К.:Ред.журн. «Дошкільне виховання», 2002. – 173с.
18. Подобівський С.С. Навчально-польова практика з зоології безхребетних / С.С.Подобівський. – К.: Либідь, 1996. – 320с.
19. Рут Мартін, Аллан Сандерс. Світ тварин / текст Рут Мартін, ілюстрації Аллана Сандерса / переклад з англ. Леся Белея. – Київ: #книголав, 2017.
20. Світ тварин. Біля води. – Київ.: Махаон – Україна. – 2002, С.14.
21. Таборова В.М. Куточок природи в дошкільному закладі / В.М.Таборова. – К.: Освіта, 2012.
22. Щербак М.М.Червона книга України. Тваринний світ. / М.М. Щербак – К.: Укр. енциклоп., 1994. – 464 с.
23. Юхимчик Д.Ф. Кімнатне квітництво / Д.Ф. Юхимчик. – Київ: Урожай, 1999. 14.
24. Яришева Н.Ф. Методика Ознайомлення дітей з природою: Навч.посіб. / Н.Ф.Яришева.– К.: Вища школа, 1993. – 220.
25. Яришева Н.Ф. Основи природознавства: Природа України: Навчальний посібник / Н.Ф.Яришева. – К.: Вища школа, 1995. – 335 с.